

Prædiken af Morten Munch
Mariæ bebudelse / 22. marts 2015
Tekst: Luk 1,26-38

MARIA, NÅDENS REDSKAB

Englevisitation

”Der er mere mellem himmel og jord”, siger vi for at udtrykke en åbenhed overfor det, vi ikke umiddelbart kan måle og veje.

I beretningen om englens besøg hos teenagepigen Maria krydses grænsen mellem himmel og jord flere gange.

Først ved selve englebesøget. Det er grænseoverskridende i sig selv. Det markerer en udefrakommende kommunikation; en guddommelig tiltale; Maria får del i en overbevisning om, at hun skal blive mor til et barn, der grundlæggende vil ændre verden.

Det er på samme tid en glædelig og byrdefuld viden at få betroet i så ung en alder. Til det byrdefulde hører den ensomhed, der kommer af at bære på en hemmelighed alene, for hvem vil tro hende og ikke frakende hende forstanden, andet end nogle ganske få.

Helligånden skaber nyt

Ud over selve englebesøget krydses grænsen mellem himmel og jord i det, der skal ske med hende: Helligånden skal komme over hende og overskygge hende.

Helligånden er brobygger mellem det himmelske og det jordiske, mellem den usynlige Gud Fader og den synlige Søn på jorden, der blev undfanget i Maria.

Helligånden er en kraft, der er større end mennesket og menneskets egne muligheder. Ånden er den indre livskraft i og bag alt eksisterende og samtidig Guds personlige nærvær.

Jesus kalder et sted Helligånden for Guds finger i betydningen: Guds indgriben i menneskers liv. Ånden betyder, at der er kontakt mellem himmel og jord: Gud er ikke fjern, men nær gennem den Ånd, der er os nærmere end vort eget åndedræt.

At Helligånden skal komme over Maria og overskygge hende leder tankerne hen på skabelsens morgen, hvor Ånden svævede over vandene og skabte liv. På lignende vis vil Gud skabe liv i Maria.

Hun bliver et eksempel på, hvordan Helligåndens nyskabende liv gør sig gældende på jorden. Som Ånden kom over hende, vil Ånden komme over os alle, for at Guds vilje må ske med os, og Guds Søn må vinde skikkelse i os.

Maria, den benådede

Men det skete ikke uden Marias samtykke. Maria sagde ja til den største opgave, som et menneske kunne få betroet: At bære Guds søn frem i verden.

Hun sagde ja i umiddelbar tillid til Gud, før hun kunne forstå og overskue konsekvenserne.

Hvordan kunne hun sige ja til en så ukendt fremtid? Hvordan kunne hun give sig i lag med Gud uden at formulere betingelser og forbehold?

Inden hun giver sit ja, taler englen to gange til hende om nåde: Herren er med dig, du benådede... Du har fundet nåde for Gud.

På dansk taler vi om benådning af mennesker, der får en dom annulleret og kan gå ud i friheden som et frit og befriet menneske.

Det græske ord for nåde har ikke helt samme betydning. Det betyder egentlig at have Guds velbehag og yndest; at være set på med glæde.

At være benådet betyder her at være privilegeret, at have fået givet gaver fra Gud – dels den gave at være skabt, elsket og taget imod – dels den gave at være udvalgt til at bære Guds søn ind i verden.

Men Maria har hørt mere i den nådefulde tiltale, end det der gjaldt hende personligt. Hun får at vide, at hendes søn skal få Davids trone og være konge for evigt, og der skal ikke være ende på hans rige.

Mange generationers forhåbninger og profetier om en frelserskikkelse og forløserkonge, der skulle genforene Gud og mennesker og mennesker indbyrdes, skulle nå sin opfyldelse gennem hende.

Det liv, hun skal bære, er helligt – og har som mission at overvinde fremmedgørelsen mellem himmel og jord og menneskets indre fremmedgørelse overfor sig selv.

I nådestiltalen hører hun et frihedsbudskab. Hun hører Guds rungende ja til sit skaberværk.

At Gud lader sig føde på jord som et menneske og indfletter sig i vores historie er et ja til hele menneskelivet, også i dets skrøbelighed – det er et ja til at bære vore lidelser og vor død – det er et ja til at bære vor synd og vor skam – et ja til være med os under alle forhold.

Herren er med dig, du benådede.

Det er på baggrund af dette Guds rungende ja til verden – også i dens bortvendthed mod Gud - at Maria får mod til at give sit ja i åbenhed og lydighed: Det ske mig efter dit ord.

Guds muligheder i den ydmyge

Sådan er hun mor til alle troende – og hun favner også de troendes tvivl, fordi hendes ja er båret af en særlig ydmyghed.

Hun, som ikke er af nogen kongelig eller adelig herskerslægt, ved, at hendes udvælgelse er nåde, er gave, er et udtryk for Guds suveræne valg af det, der ikke er noget i menneskers øjne.

Hun kalder sig Herrens tjenerinde, et redskab i Guds hånd – og tilføjer i sin berømte lovsang lidt senere i samme kapitel, at hun er en *ringe* tjenerinde.

Det er ikke en selvudslettende bemærkning, for hun tilføjer, at de ringe løftes op i højhed. Guds nåde løfter mennesket op.

Marias møde med det hellige har gjort hende ydmyg i erkendelsen af, at det der skete med hende lå udenfor hendes egne muligheder, men hun var åben for, at det lå indenfor Guds muligheder.

Intet er umuligt for Gud, siger englen til hende. Det giver god mening i teorien. Har man sagt Gud, har man også sagt muligheder ud over det menneskeligt mulige. Ellers har vi ikke med Gud at gøre, men højst med en projektion af os selv. Så længe det er teori, kan det være let at tro.

Men så let er det ikke i praksis. Marias ydmyghed ses i, at hun er åben for Guds muligheder, uanset hvor menneskeligt umuligt det ser ud.

Nok er hun overrasket; nok er hun forfærdet; nok er hun spørgende. Hun var ikke forberedt på det, der skulle ske. Man kan aldrig være helt forberedt på mødet med det hellige; mødet mellem himmel og jord.

Gennem hele sit liv fortsatte Maria med at blive overrasket, forfærdet og spørgende – i alt det der skete med hendes søn. Men samtidig var hun på en måde forberedt på alt – gennem en grundmuret tillid til Gud. Derfor sagde hun ja til at være i Guds hånd uden at sætte grænser for Gud.

Jesu undfangelse i den troende

Evangeliet på Maria bebudelsesdag er først og fremmest en forkyndelse af Guds suveræne udvælgelse af en ung kvinde i en fjern afkrog af verden til at være redskab for sit riges komme.

Maria fik en unik rolle, og dog er den ikke så væsensforskellig fra os andre. Beretningen indbyder os til at identificere os med Maria i

hendes modtagelse af Guds nåde, hendes åbenhed, lydighed og lovprisning.

Hun er et billede og forbillede på, hvordan Gud virker i verden ved at sende sin Ånd til os for at skabe liv, Kristuslivet, der skal vinde frem i os og vokse og modnes og gøre os frie.

I en juleprædiken siger Martin Luther: "Derfor lod Kristus sig føde, for at vi skulle fødes på ny" (Troens Artikler). Jesu fødsel har kun nået sit mål, når den virker en åndelig fødsel i os.

Det er den fødsel, der er den indre mening i den kristne dåb. Vandet er et ydre symbol på et indre liv; et kildespring der er Guds liv i os.

Som Maria bar på Guds søn, sådan vil Gud lade sit liv spire frem i os ved sit levende ord om, at vi har fundet nåde for Gud og kan hvile i hans kærlighed.

Maria lærer os at bede: "Lad det ske os efter Guds ord".

Det er en bøn, der placerer os i Guds vilje og hænder; det er en øvelse i tro og tillid; det er et gensvar på Guds ja til os; det er et ønske om, at Helligånden må komme til os med Guds liv.

Englens besøg hos Maria, Jesu undfangelse ved Helligånden og hans helt enestående livsvandring på jord er ikke kun et udtryk for, at der er noget mere mellem himmel og jord.

Det er først og fremmest et udtryk for, at Gud har krydset grænsen mellem himmel og jord og har skabt en åben forbindelse. Han har åbnet himlen ved at sætte sine fødder på jorden. Han kalder os ind i sit liv og sin kærlighed. Maria viser os vejen; hun lærer os at tage imod i tro og åbenhed.

Amen.